

ชูการ์โน และอุดมการณ์เรื่องประชาธิปไตยนำวิถี

เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์

บทนำ บทบาทในการเมืองของอินโดเนเซีย ปัจจุบันได้กลายเป็นจุดน่าสนใจยิ่งประเทศหนึ่งในเอเชียอาคเนย์ อาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงเท่าที่เป็นอยู่ในอินโดเนเซีย ขณะนี้เป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่ออีกขั้นหนึ่งที่ไม่ต่างกับยุคสมัยของการเรียกร้องอิสรภาพจากประเทศที่ครอบครองอินโดเนเซียอยู่ก่อน ค.ศ. 1945 เลย ครั้นนั้นอินโดเนเซียต้องกันชนให้ตนเองพ้นจากแอกแห่งการครอบครองของฮอลันดา ด้วยความยากลำบาก การต่อสู้เพื่ออิสรภาพของประเทศ การรวบรวมความเป็นปึกแผ่นของประชาชนชาวอินโดเนเซีย และการปูพื้นฐานความมั่นคงในระบอบการปกครองของประเทศ ภายหลังได้รับเอกราชเป็นเสมือนหนึ่งการแสวงหาแบบอย่าง อันเหมาะสม สำหรับอินโดเนเซีย แม้กระนั้นก็ตาม ช่วงระยะอันยาวนานพอประมาณ อินโดเนเซียหาได้ประสบผลสำเร็จในการแสวงหาประสบการณ์

ที่ถูกต้องแน่นอนสำหรับประเทศของตนไม่ ก็จะเห็นได้ว่าแม้หลังการประกาศอิสรภาพหลุดพ้นจากการครอบครองของฮอลันดาแล้ว อินโดเนเซียยังมีปัญหาขัดแย้งกันเองตลอดมา การแก่งแย่งช่วงชิงอำนาจในระหว่างบรรดาผู้นำในการกอบกู้เอกราชให้แก่อินโดเนเซียภายหลังรับเอกราชแล้วนั้น ได้กลายเป็นลักษณะส่วนหนึ่งในการเมืองของอินโดเนเซีย เท่าที่เป็นมาและลักษณะทางการเมืองดังกล่าวนี้เอง เป็นเสมือนหนึ่งแนวทางนำไปสู่การสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองแก่บรรดาผู้นำที่ครองอำนาจและความเชื่อถือของประชากรชาวอินโดเนเซีย โดยเฉพาะชูการ์โนผู้นำคนหนึ่งในการกอบกู้เอกราชแก่อินโดเนเซีย และผู้ซึ่งได้รับการยกย่องเป็นเสมือน “บิดาของประเทศไทยอินโดเนเซีย” ได้สร้างอุดมการณ์ทางการเมืองสำหรับอินโดเนเซียขึ้นใหม่เพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับอินโดเนเซียในความ

กิดเห็นของเขา และจากอุทุมการทางการเมืองของเขาเองได้มีส่วนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงผันผวนอีกระยะหนึ่งของการเมืองที่เป็นอยู่ในอินโดเนเซียปัจจุบัน การถอนตัวออกจากสมาคมโลก องค์การสหประชาชาติ กัต การใช้นโยบายเผชิญหน้ากับมาเลเซีย กัต หรือแม้การกบฏของพรรคคอมมิวนิสต์ อินโดเนเซียในระยะที่ผ่านมา กัต น่าจะกล่าวได้ว่าเป็นผลส่วนหนึ่งที่มาจากซูการ์โน และอุทุมการในเรื่องประชาธิปไตยนำวิถีที่เขาเสนอขึ้นสำหรับอินโดเนเซียนั่นเอง

การต่อสู้เพื่ออิสรภาพของอินโดเนเซีย

นับตั้งแต่ปี 1811 มาแล้วที่อินโดเนเซียถูกฮอลันดาครอบครองในฐานะประเทศอาณานิคม และเป็นระยะเวลาเกือบ 300 ปี กว่าที่อินโดเนเซียจะกอบกู้อิสรภาพของตนกลับคืนมาได้ ในช่วงระยะเวลาที่ถูกครอบครองอยู่นั้น ลัทธิอาณานิคมของฮอลันดาได้วางระเบียบอำนาจทางการเมืองไว้อย่างรอบคอบ โดยการสร้างระบบสังคมของอินโดเนเซีย และรวบรวมอำนาจทั้งหมดให้อยู่ในความรับผิดชอบของตน รวมทั้งเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจของอินโดเนเซียให้ตรงกับความต้องการของตนด้วย การกอบกู้โดยทรัพยากรธรรมชาติจากอินโด-

เนเซียไปเป็นประโยชน์ของตน การเปลี่ยนนโยบายการครอบครองอินโดเนเซียในช่วงระยะเวลาเหล่านั้นมิได้เปลี่ยนแปลงเฉพาะงานด้านการเมืองของอินโดเนเซียปัจจุบันเท่านั้น แต่มีผลมาถึงงานด้านเศรษฐกิจ หลังการรับเอกราชของอินโดเนเซียอีกด้วย

ในช่วงครึ่งหลังของศตวรรษที่ 20 นี้เอง ทั้งที่ทราบกันแล้วว่าลัทธิชาตินิยมได้มีบทบาทอย่างกว้างขวางในบรรดาประเทศที่ตกอยู่ใต้การครอบครองของประเทศจักรพรรดินิยม สำหรับชาวอินโดเนเซียก็เช่นกัน ในช่วงระยะเวลานี้เองที่ต่างพากันมองเห็นว่า แบบอย่างประเทศจักรพรรดินิยมนำมาใช้ในอินโดเนเซียดังเช่นที่ฮอลันดาปฏิบัติอยู่นั้น มิได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมอินโดเนเซีย ชาวอินโดเนเซียจึงเริ่มมีการเคลื่อนไหวในการต่อสู้เพื่อเอกราช และพ้นจากการครอบครองของฮอลันดาด้วยความรู้สึกที่ว่า จะต้องล้มล้างระบบจักรพรรดินิยมให้หมดไปจากประเทศของตน และสังคมที่จะสร้างขึ้นใหม่ในอินโดเนเซีย นั้น จะต้องแตกต่างกับที่มีอยู่ในประเทศจักรพรรดินิยมเหล่านั้น

ความเคลื่อนไหวในขบวนการชาตินิยมของชาวอินโดเนเซีย เริ่มเมื่อปี ค.ศ. 1908 ซึ่งได้ก่อกำเนิดยุคจุโดโมขึ้นเป็นครั้งแรก

สมาชิกของขบวนการนี้ประกอบด้วยกลุ่มเชื้อสายเจ้าครองนครเกาะต่าง ๆ ข้าราชการ และนักศึกษา แต่โดยเหตุที่ขบวนการนี้มิได้มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในทางการเมืองแม้ว่าจะได้มีการต่อต้านชาวฮอลันดาอย่างรุนแรงในบางขณะ โดยเฉพาะในระยะ 4 ปี หลังจากที่ฮอลันดาประสบความสำเร็จในการทำสัญญาดินแดนครั้งสุดท้ายที่ยึดได้ คือ อักเยห์ในสุมาตราเหนือ ต่อมาในปี 1911 ได้มีขบวนการชาตินิยมกลุ่มใหม่เกิดขึ้นอีกซึ่งเรียกว่า Islam Association หรือ Sarekat Islam ซึ่งเป็นองค์การที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองของฮอลันดา และต่อต้านชาวจีนและก๊กกันเชื้อสายเจ้าครองนครเก่า ๆ ของอินโดเนเซีย Sarekat Islam มีสมาชิกประกอบด้วยกลุ่มปัญญาชนที่ได้รับการศึกษามาจากตะวันตก มีสาขายู่ใน Sumatra Sulawesi และใน Jawa

อย่างไรก็ตาม ในต้นปี 1917 นั้นเอง Sarekat Islam ก็เกิดแตกแยกความึกเห็นกันเองระหว่างกลุ่มศาสนาหัวเก่ากับพวกใหม่ที่จักกับ Sarekat Islam ขึ้นมา และกลุ่มที่มีแนวโน้มในการยอมรับลัทธิมาร์กซ์ ประกอบกับ Sarekat Islam ถูกชักชวนจากฮอลันดามากยิ่งขึ้น เลยทำให้พรรคนี้อ่อนกำลังลง เพราะสมาชิกละเลาะกันเอง

อย่างไรก็ตาม พลังทางการเมืองของพรรคมุสลิมเหล่านี้มีส่วนก่อให้เกิดการตื่นตัวในเรื่องชาติ (National—Self—Consciousness) ของชาวอินโดเนเซียมาก แม้ในที่สุดพรรคนี้จะแตกแยกกลุ่มเล็ก ๆ ออกไป กลายเป็นพรรคคอมมิวนิสต์พวกหนึ่งในปี 1920 และอีกกลุ่มหนึ่งเริ่มก่อตัวขึ้นใหม่โดยมี Muham-medjah เป็นหัวหน้าเรียกว่า Nadatul Ulama

ในขณะเดียวกันกับที่เกิดการแตกแยกของ Sarekat Islam นี้เองก็เกิดขบวนการทางการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์ต่อจักรพรรดินิยมขึ้นจากพวกที่ไม่นิยมคอมมิวนิสต์ และไม่ใช่วงกอิสลามโดยตรง กลุ่มนี้มาจากสมาชิกของกลุ่มที่ได้รับการศึกษาแบบชาวตะวันตกทั้งในอินโดเนเซียเองและประเทศฮอลันดา นำโดยซูการ์โน ซึ่งเรียกพรรคตัวเองว่า Indonesian National Party (INP) พรรคนี้นี้ศูนย์กลางอยู่ที่นครบันดุง จุดมุ่งหมายของพรรคนี้ก็คือการสร้างความเป็นปึกแผ่นในทางเศรษฐกิจแก่อินโดเนเซีย และการได้รับเอกราชคืนมาจากการครอบครองของฮอลันดา พอพรรคนี้รวมตัวกันได้ ในกลางปี 1927 ก็เริ่มต่อต้านพวกฮอลันดา จนในที่สุดฝ่ายฮอลันดาทนไม่ไหว ถึงกับต้องสั่งจับผู้นำของพรรคที่สำคัญ ๆ ก็คือ อโมซา-เม็คชัตตา สำหลิ และซูการ์โน เสร็จแล้วก็

เนรเทศผู้นำของพรรคเหล่านี้ไปอยู่ตามเกาะต่าง ๆ ที่อยู่ไกลจากจุดสำคัญทางการเมืองเสีย ซึ่งกว่าบรรดาผู้นำพรรคเหล่านี้จะถูกปล่อยก็ต่อเมื่อ ญี่ปุ่น บุกเข้ายึดครองอินโดเนเซียแล้วในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองนั่นเอง

การที่ญี่ปุ่นเข้าครอบครองอินโดเนเซียเมื่อปี 1942 นี้เอง ที่ทำให้ขบวนการชาตินิยมของชาวอินโดเนเซียต้องล้มเลิกไปโดยปริยาย และจากการปกครองของฮอลันดาอินโดเนเซียก็อยู่ภายใต้การครอบครองของญี่ปุ่นแทน ในระหว่างเวลาเหล่านี้ซูการ์โนยึดता ส่าห์ลี และผู้นำอื่น ๆ ก็ได้รับการปลดปล่อยออกมา มีข้อที่เห็นได้ชัดว่าลักษณะการเป็นผู้นำของซูการ์โนได้เป็นส่วนหนึ่งที่ถึงรังวลถึงอิทธิพลของญี่ปุ่นในระหว่างการยึดครอง ตลอดเวลา แม้ว่าในขณะนั้นชาวอินโดเนเซียจะได้เข้าช่วยเหลือญี่ปุ่นอยู่อย่างมาก แต่ก็เกินไปในลักษณะเพื่อประโยชน์ของอินโดเนเซียในวันหนึ่งข้างหน้าเท่านั้น เพราะต่อมาภายหลังที่ญี่ปุ่นถอยกลับไปแล้วนั้น กลุ่มผู้นำขบวนการชาตินิยมก็สามารถประกาศเอกราชของอินโดเนเซียได้ในวันที่ 17 สิงหาคม 1945

ความจริงการเตรียมการเพื่อประกาศเอกราชของอินโดเนเซียนั้น ได้มีการเตรียม

การมาก่อนแล้ว ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเตรียมงานประกาศอิสรภาพขึ้น และบรรดาผู้นำขบวนการชาตินิยมกลุ่มต่าง ๆ ก็ได้ร่วมประชุมเพื่อร่างรัฐธรรมนูญของอินโดเนเซียเพื่อประกาศอิสรภาพต่อไป ดังนั้นจึงไม่เป็นการแปลก ที่ความขัดแย้ง ใน อุดมการทางการเมือง ของ ผู้นำ ขบวนการชาตินิยมเหล่านี้ ย่อม ไม่ อาจตกลง กัน ได้ง่าย ๆ อย่างไม่ก็ตาม ในที่สุดความเป็นนักการพูด และการ เป็น ผู้นำของซูการ์โน ทำให้ข้อเสนอของเขา ซึ่ง เรียกว่า “หลักบัญญัติ” เป็นที่ยอมรับในบรรดาผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ให้เป็นแนวนโยบายของรัฐและบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญซึ่งจะนำออกใช้หลังการประกาศเอกราชของอินโดเนเซีย เห็นได้ว่าการแสดงตัวของซูการ์โน ครั้งนี้ได้มีผลนำไปสู่การเถลิงอำนาจของเขาในที่สุดโดยปรัชญาอุดมการ ที่เรียกว่า “บัญญัติ” นี้เอง หลักนี้อินโดเนเซียถือว่าเป็นแนวความคิดและอุดมคติซึ่งมีมานานนับศตวรรษแล้ว โดยกล่าวย้าถึงหลักห้าประการดังกล่าวไว้ดังนี้

- (1) เชื่อถือในพระเป็นเจ้า
- (2) ชาตินิยม
- (3) สากลนิยม
- (4) อธิปไตย
- (5) ความยุติธรรมแห่งสังคม

โดยหลักทั้งกล่าว ได้รับการยอมรับ และนำมาใช้ในการดำเนินการด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของชาวอินโดเนเซีย และถือว่าหลักบัญญัติเป็นสิ่งสำคัญของชาติ กวายเป็นอย่างมาก

การขึ้นเถลิงอำนาจของซูการ์โน

ในทันทีที่ประกาศเอกราช ซอลันดา ก็ประกาศไม่ยอมรับการเป็นเอกราชของอินโดเนเซียโดยอ้างว่า ทั้งขึ้นมาจากญี่ปุ่น และเพื่อขัดขวางการประกาศเอกราชนี้ ซอลันดา ได้ยกกำลังขึ้นที่ซวาก่อน แล้วการสู้รบแผ่ขยายออกไปเรื่อย ๆ กินเวลาเกือบ 4 ปี คือระหว่างปี 1945—1949 ซึ่งเรียกระยะนี้ว่า "A time of intermittent negotiation and fighting" ในระหว่างช่วงของการต่อสู้กับ ซอลันดาสี่ปีนี้ ได้มีการเจรจาทันทีกันหลายครั้งเพื่อเรียกร้องเอานิวกีนีตะวันตกคืนมาจากซอลันดา ในที่สุดซอลันดาก็ยินยอมคืนดินแดนและมอบหมายเอกราช อันสมบูรณ์แก่อินโดเนเซียในวันที่ 27 ธันวาคม 1949 โดยอินโดเนเซียยอมรับรูปการปกครองแบบสหพันธรัฐ ได้ประกาศเป็น The Federal Republic of the United of Indonesia ซูการ์โนได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี และฮัตตาได้รับเลือกเป็นรองประธานาธิบดี

และได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นคณะหนึ่งซึ่งเป็นรัฐบาลผสมโดยคัดเลือกจากพรรค Musjumi และ PNI และพรรคสังคมนิยมเป็นรัฐบาลสลับกันไป การจัดตั้งรัฐบาลผสมในลักษณะดังกล่าว ยังความไม่พอใจให้แก่ ซูการ์โนและพรรคชาติสังคมของเขามาก เพราะเป็นรัฐบาลผสมที่มีได้เอาพรรคคอมมิวนิสต์เข้ามาเป็นฝ่ายรัฐบาลกัวทำให้พรรคคอมมิวนิสต์กลายเป็นฝ่ายค้านในสภาไปโดยปริยาย และรัฐบาลไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควรจากพรรคนี้ จึงเกิดการแก่งแย่งอำนาจกันเองระหว่างพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ช่วยกันกอบกู้เอกราชของประเทศตนร่วมกันมา ความจริงตั้งแต่ปี 1950 เป็นต้นมาอำนาจทางการเมืองยังคงตกอยู่กับกลุ่มผู้เรียกร้องอิสรภาพสมัยปี 1945 อยู่ แต่การแตกแยกอำนาจและช่วงชิงอำนาจกันเองโดยเฉพาะพรรค Musjumi และ PNI นั้นเอง ได้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พรรคคอมมิวนิสต์ (PKI) เริ่มมีอำนาจมีบทบาทเป็นกลุ่มที่สามขึ้นมา

ความขัดแย้งเหล่านี้ ถ้าจะพูดไปแล้วก็มาจากการจัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้นนั่นเอง เพราะฝ่ายรัฐบาลต้องการได้รับเสียงสนับสนุนอย่างมากจากทุกฝ่าย จึงจำเป็นต้องทั้งผู้นำพรรคต่าง ๆ ให้เข้ามามีบทบาท

ร่วมกับรัฐบาล กว๊ายเหญี่จึงเห็นได้ว่า พรรคการเมืองทั้งเล็ก ๆ และที่มีความสำคัญ ได้มีบทบาทสำคัญอยู่มากในการเมืองของ อินโดเนเซียระยะนั้น การขัดแย้งโดยตรงมัก เกิดขึ้นจากพรรครัฐบาลผสม และการขัดแย้งกันเองภายในพรรคการเมืองของทน กว๊ายเหญี่ที่คณะรัฐมนตรีต้องยอมจำนนต่อ ภาวะการขัดแย้งดังกล่าว กับรัฐสภาพิเศษ ที่เป็นศูนย์กลางแห่งอำนาจทางการเมือง ปรากฏว่ารัฐบาลผสมนั้นต้องล้มลุกคลุก-คลานตลอดเวลา และไม่อาจดำรงฐานะอยู่ ได้นานเท่าที่ควร แสดงให้เห็นซึ่งเสถียรภาพทางการเมืองของอินโดเนเซียในสมัย นั้นได้ที่ยังมีความอ่อนแออยู่มาก นับแต่ เดือนธันวาคม 1949 เป็นต้นมาจนถึงสมัย การเลือกตั้งในปี 1955 มีการจัดตั้งรัฐบาล ขึ้นมาถึง 7 ชุดด้วยกันและแต่ละชุดก็ดำรง-ฐานะการเป็นรัฐบาลอยู่ได้ไม่ถึง 2 ปี ความอ่อนแอของรัฐบาลเหล่านี้ก็ไม่สามารถ ใช้มาตรการที่เข้มงวดในการดำเนินการ ปกครอง นอกจากจะยอมเสี่ยงกับการถูกล้ม รัฐบาลของตน

บรรดาผู้นำของอินโดเนเซียสมัยนั้น คาดหวังกันว่า การเลือกตั้งครั้งแรกของ อินโดเนเซียซึ่งจะมีขึ้นในปี 1955 จะเป็นสิ่ง ประกันความล้มเหลวของรัฐบาลให้เกิด

เสถียรภาพอันมั่นคง และสามารถเผชิญหน้า กับปัญหาที่ก่อกวนรัฐบาลอยู่ แต่ครั้นพอมี การเลือกตั้งขึ้นจริง ๆ การกลับปรากฏว่า ความคาดหวังเหล่านั้นผิดไปถนัด เพราะ เหตุที่การเลือกตั้งกลับไม่สามารถสร้างระบบ การเมืองและรัฐบาลที่เข้มแข็งขึ้นมาได้ ผล ที่เกิดขึ้นเช่นนี้เป็นความผิดหวังร้ายแรงอัน หนึ่งที่นำไปสู่การทำลายล้างศรัทธาในระบอบ รัฐธรรมนูญนิยม

ความล้มเหลวอันนี้มีผลส่วนหนึ่งมา จากการแก่งแย่งชิงกันของพรรค Musjumi และ PNI โดยมีพวกนิยมคอมมิวนิสต์ และ พวก Nadatul Ulama สนับสนุนพรรค PNI และมีพรรคสังคมนิยมอีกพวกหนึ่งที่สนับสนุนพรรค Musjumi และก็ในระยะนี้เองที่เป็นช่วงเวลาของการชิงดีชิงเด่นระหว่าง ชูการ์โน กับ ชักตา พอตันปี 1956 พรรค ชาตินิยม ซึ่งไม่นิยมคอมมิวนิสต์ (non-communist) ได้ครองอำนาจโดยมี Ali Sastromijoyo เป็นผู้นำ และเริ่มขจัดอำนาจ ของคอมมิวนิสต์ให้ลดน้อยลงไปโดยไม่ยอม ให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้เข้ามามีอำนาจร่วมกับ ฝ่ายรัฐบาลเลย ความจริงการขจัดอำนาจ ฝ่ายคอมมิวนิสต์ในระยะนี้น่าจะเป็นผลดี แก่ฝ่ายรัฐบาลของนาย Ali Sastromijoyo อยู่บ้างที่จะได้สร้างเสถียรภาพอันมั่นคงแก่

รัฐบาลของเขาในการขจัดปัญหาที่ก่อกวน รัฐบาลอยู่ ซึ่งไม่เพียงเฉพาะการช่วงชิง อำนาจทางการเมืองของผู้นำในสมัยนั้นเท่านั้น แต่ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้เพิ่มความหนักใจให้แก่รัฐบาลทุกสมัย หลังการประกาศเอกราชตลอดมา ปัญหาเหล่านี้ก็ทวีความรุนแรงขึ้นทุกขณะ เมื่อมาประสมกับสภาพการณ์ทางการเมืองที่ไร้สมรรถภาพของอินโดเนเซียระยะนั้น จึงกลายเป็นส่วนที่สร้างความขัดแย้งและการไม่ร่วมมือกันระหว่างผู้นำของอินโดเนเซียอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่งในระยะนั้น ก็คือ ฐานะของประธานาธิบดีซูการ์โน ซึ่งโดยรัฐธรรมนูญแล้วเป็นเพียงผู้นำในพิธีกรรมและสัญลักษณ์ของประเทศเท่านั้น หากได้มีบทบาททางการเมืองมากอย่างที่เขาน่าจะเป็นในสมัยก่อนหน้านั้นไม่ แต่อย่างไรก็ตาม ในที่สุด ประธานาธิบดีซูการ์โนได้แสดงบทบาททางการเมืองแทรกแซงเข้าไปในคณะรัฐบาลสมัยนั้น เป็นเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การแตกแยกอย่างสำคัญระหว่างเขากับชัคตาซึ่งก็ยังได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางไม่น้อยไปกว่าซูการ์โนเลย

แทนการขจัดอำนาจของคอมมิวนิสต์ให้น้อยลง รัฐบาลของ Ali Sastromijoyo ถูกอิทธิพลของซูการ์โนให้ยอมรับอำนาจ

ของพวกเขา นิยมคอมมิวนิสต์มากขึ้นทีละน้อย การสร้างสมอำนาจแก่คอมมิวนิสต์ขึ้นเช่นนี้ก่อให้เกิดความไม่พอใจและเกิดการกระต้างกระตือรือร้นในบรรดาหมู่เกาะนอกๆ ออกไป เช่นทางสุมาตราตอนเหนือซึ่งโจมตีรัฐบาลของนาย Ali Sastromijoyo ว่ามีการคอร์รัปชันมาก ข้าราชการฉ้อฉล และรวมอำนาจอยู่แต่ในส่วนกลาง มากจนไม่ได้เหลียวแลท้องถิ่นนอกๆออกไป เกาะนอกๆ เหล่านี้ก็เลยทำการค้าขายกับต่างประเทศเสียเอง ทางจาร์กาต้าเลยต้องส่งทหารออกไปปราบปราม แต่ถึงกระนั้น ทางตอนกลางของสุมาตราตอนใต้ก็ยังมีพวกแข็งข้อทรงอิทธิพลอยู่ ตอนนี้องค์ที่ทำให้รัฐบาลของ Ali Sastromijoyo ต้องยอมล้มรัฐบาลของตนเองลงไป

ในระบอบปี 1957 นั้นนับเป็นปีของความยุ่งยาก ระยะเวลาหนึ่งหลังการรับเอกราชของอินโดเนเซีย เพราะการแตกร้าวระหว่างจาร์กาต้ากับท้องถิ่นยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ศูนย์แห่งอำนาจตอนนั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพลของบุคคลเพียงสองคน คือซูการ์โนและชัคตาซึ่งเป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยินนับถืออย่างกว้างขวางทั้งสองคน แต่การช่วงชิงอำนาจของบุคคลทั้งสองนั้นชัคตาหาได้ประสบผลสำเร็จอย่างที่คาดหวังไว้ไม่เพราะ

ภายหลังที่รัฐบาลของ Ali Sastromijoyo ล้มลงแล้ว ฝ่ายท้องถิ่นซึ่งทำการกระต้างกระเดื่องอยู่ได้เรียกร้องให้มีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ โดยมีชัคตาเป็นหัวหน้า แต่โดยเหตุที่อิทธิพลและอำนาจของซูการ์โนมีอยู่ในรัฐบาลแห่งชาติมากกว่าชัคตาจึงทำให้ชัคตาและการเรียกร้องของท้องถิ่นล้มเหลวลง ต่อมา Djuanda ได้จัดตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่ เป็นรัฐบาลผสมจากพรรคต่างๆ ขึ้นมาอีก และยักรวมเอาฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่สำคัญๆ เข้ามามีอำนาจร่วมรัฐบาลมากขึ้นอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าประธานาธิบดีซูการ์โนได้เข้าไปมีบทบาททางการเมืองของอินโดเนเซียอย่างเต็มที่ที่กว่าก่อน การขจัดอำนาจของชัคตาลงไปเช่นนั้นเป็นเสมือนการเปลี่ยนโฉมหน้าทางการเมืองของอินโดเนเซียอีกกระแหนึ่งด้วยการสร้างสมอำนาจของซูการ์โนกับแนวความคิดในเรื่องประชาธิปไตยนำวิถีที่เขาเสนอเป็นข้อแก้ไขความขัดแย้งและการขาดเสถียรภาพทางการเมืองของอินโดเนเซียที่เป็นอยู่ในระยะนั้น

นับตั้งแต่ปี 1956 มาแล้วซูการ์โนได้แสดงอุดมคติทางการเมืองของตนขึ้นมาจากประสบการณ์ยุ่งเหยิงของอินโดเนเซียระยะนั้น เขากล่าวไว้ว่า อินโดเนเซียจะต้องแสวงหาวิถีทางของตนเองให้สอดคล้อง

กับคุณค่าของอินโดเนเซีย ในการได้มีส่วนร่วมที่จะมีเสรีภาพที่ตนพึงประสงค์ และเสรีภาพที่จะได้แสดงออกโดยไม่จำเป็นต้องเหมือนกับประเทศทางตะวันตกเสมอไปที่จะนำมาใช้กับเอกราชของอินโดเนเซีย เขาเสนอทัศนะของเขาว่าไม่มีชาติใดจะบรรลุเป้าหมายของตนได้สำเร็จ ถ้าขาดพื้นฐานแห่งอุดมคติของตนเอง แม้ในองค์การสหประชาชาติ ซูการ์โนก็ยังได้กล่าวไว้ว่า "The current of history shows that all nations need some conception and ideal."

ในการปราศรัยเนื่องในวันเอกราชของอินโดเนเซียปี 1960 ซูการ์โนยืนยันว่า

"So long as we were still in the period of battle.....the period of physical revolution, the lack of clarity in the National Ideology and National concept was not deeply felt. But when we had entered the period of implementation of the Message of Suffering of the People, the National Concept was absolutely essential."

Without revolutionary theory, a revolutionary movement cannot possibly exist. Without a National Concept, it is not possible for a given nation to struggle

for and to build up a well planned future"

นี่นับเป็นถ้อยแถลงเกี่ยวกับการปฏิบัติของอินโดเนเซีย และความคิดในโครงการทั่วไปในการดำเนินการขั้นต่อไปซึ่งอินโดเนเซียมีอยู่ตั้งแต่ปี 1945 และนับเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างแนวความคิดทางการเมืองและความพยายามในการใช้อุคตมการทางการเมืองของซูการ์โน

ความพยายามดังกล่าวนี้ ซูการ์โนได้ใช้ความสามารถอันยอดเยี่ยมในการพูดและความเป็นผู้นำของเขา เสนอหลักแห่งอุคตมการทางการเมืองของตน เขาได้แสดงอุคตมการทางการเมืองด้วยคำที่กลายเป็นคำขวัญประจำชาติอินโดเนเซียเช่น Manipol, USDEK, NASAKOM, NASAKOM—MIL, RESOPIM. เป็นต้น ลักษณะแห่งคำขวัญเหล่านี้กล่าวได้ว่าเป็นความพยายามส่วนหนึ่งของซูการ์โนที่ต้องการสร้างความรู้สึกในทางชาตินิยมและประชาธิปไตยในทัศนะของเขาเช่นคำว่า MANIPOL เป็นการเสนอทัศนะทางการเมืองโดยวางหลักห้าประการเป็นแนวทางที่เรียกว่า USDEK เขาเร่งเร้าด้วยการใช้คำพูดเพื่อสร้างความสามัคคีในชาติอินโดเนเซียเช่นคำว่า NASAKOM ซึ่งเขาให้หมายถึง The

Unity of Indonesia's three major groups กลุ่มทั้งสามนี้คือ Nationalist, Religious และ Communist นอกจากนั้นต่อมาเขายังได้รวมเอากลุ่มทหาร (Military group) เข้าไว้ด้วยกันโดยเรียกว่า NASAKOM—MIL เขาเร่งเร้าให้ชาวอินโดเนเซียตื่นตัวในเรื่องชาติของตนด้วยการใช้คำว่า RESOPIM ซึ่งหมายถึง Revolution, Socialism และ Leadership ทั้งหมดนี้เป็นส่วนซึ่งแสดงให้เห็นถึงการสร้างความรู้สึกในทางชาตินิยมและประชาธิปไตยตามอุคตมการของซูการ์โน

ลักษณะของอุคตมการทางการเมืองของซูการ์โน

ข้อเสนอทางการเมืองอันสำคัญซึ่งได้กลายเป็นลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยนำวิถี (Guided Democracy) ก็คือ คำประกาศทางการเมืองของซูการ์โนซึ่งเรียกว่า MANIPOL ในคำปราศรัยเนื่องในวันครบรอบการเป็นเอกราชของอินโดเนเซียเมื่อ 17 สิงหาคม 1959 คำประกาศทางการเมืองของซูการ์โนนี้ประกอบด้วยหลักห้าประการซึ่งรวมเรียกว่า USDEK หลักห้าประการดังกล่าวนี้ คือ

1. The Application of the Constitution of the Proclamation

2. Indonesian Socialism
3. Guided Democracy
4. Guided Economic
5. Indonesian Personality and Identity

หลักการห้าประการข้างต้นนี้ ก็คือ ลักษณะสำคัญที่ปรากฏอยู่ในแนวทัศนะของ ซูการ์โนในเรื่องประชาธิปไตยนำวิถีของเขาตนเอง โดยมีทัศนะว่า "Democracy alone can defect to liberalism, guidance alone can defect to facist dictatorship" ทั้งนี้ ทัศนะของเขาที่เสนอ Guided Democracy เข้ามาชักความยุ่งยากทางการเมืองของ อินโดเนเซียขณะนั้น จึงรวมเอาความคิดในเรื่อง Anti-colonialism, Socialism และ National Pride เข้าไว้ในเรื่อง Guided Democracy อีกด้วย ข้อนี้เป็นที่เห็นได้ชัดว่า หลักการห้าประการข้างต้นก็คือลักษณะสำคัญที่รวมอยู่ในความคิดเรื่องประชาธิปไตยนำวิถีของซูการ์โนซึ่งจะเข้าใจได้ชัดกึ่งนี้

ตามความภาคหมายของบรรดาผู้นำ อินโดเนเซียขณะนั้น ตลอดระยะเวลา 15 ปี หลังจากที่อินโดเนเซียได้รับเอกราชแล้ว ประชาธิปไตยแบบตะวันตกได้ประสบความสำเร็จล้มเหลวในประเทศนี้ และก่อให้เกิดการ

แตกแยกถลอกมา ซูการ์โนเชื่อว่าความล้มเหลวดังกล่าวเป็นผลมาจากระบบจักรวรรดินิยมและการล่าเมืองขึ้นซึ่งนำความเสื่อมโทรมมาให้ ความล้มเหลวในระบบรัฐสภาก่อให้เกิดความไม่พอใจในทางการเมืองและการปฏิวัติในสุมาตราและสุราเวซี การแก้ปัญหาดังกล่าวในทัศนะของซูการ์โน ก็คือการนำเอา Guided Democracy หรือ ประชาธิปไตยนำวิถีมาใช้แทน จากการนำความคิดในเรื่องนี้มาใช้ ซูการ์โนได้สร้างความคิดที่เป็นปฏิปักษ์ต่อระบบการล่าเมืองขึ้น โดยการเรียกร้องให้กลับคืนไปสู่จิตใจแห่งการปฏิวัติ (The spirit of revolution) และการกลับไปสู่การใช้รัฐธรรมนูญปี 1945 อีกครั้ง ในคำปราศรัยของเขาที่เรียกว่า Forward freedom and the dignity of man. เขากล่าวว่าในเรื่องนี้ว่า

"We are no second rate nation, our nation is great, with great ambition, great ideals, great creative power, and great tenacity. By returning to 1945 Constitution have now rediscovered our revolution spirit, and achieved a mental momentum, which enables us to march forward quickly toward the achievement of another momentum in the field of

over all construction and development, in order to realize the social economic ideals of the revolution."

บทนำของรัฐธรรมนูญปี 1945 เริ่มต้นด้วยถ้อยแถลงว่า ลัทธิอาณานิคมจะต้องหมดสิ้นไปจากโลก และกล่าวว่า ความมุ่งหมายในเอกราชของอินโดเนเซียคือ ต้องการให้รัฐบาลอินโดเนเซียปกป้องชาวอินโดเนเซีย บ้านเกิดเมืองนอนของชาวอินโดเนเซียทั้งหมด และปรับปรุงสวัสดิภาพทั่วไป ปรับปรุงการดำเนินชีวิตของชาติ ช่วยเหลือดำเนินการให้ความเรียบร้อยแก่โลกซึ่งอาศัยหลักเอกราช ยึดมั่นในสันติภาพ และความยุติธรรมแก่สังคม ถ้อยแถลงอันนี้แสดงให้เห็นถึงอุดมคติทางการเมืองของอินโดเนเซียได้ว่า สิ่งสำคัญของการปฏิวัติอินโดเนเซีย คือการให้อินโดเนเซียหลุดพ้นจากจักรพรรดินิยมและอาณานิคมตามแผนการซึ่งมีอยู่สามประการคือ

(1) สถาปนาสาธารณรัฐอินโดเนเซีย ซึ่งโครงสร้างเป็นประชาธิปไตยชาติเดียว มีดินแดนจากซามังในสุมาตราเหนือถึงเมอรูกูในอินโดเนเซียตะวันตก

(2) สร้างชุมชนชน ในความยุติธรรมและความเจริญรุ่งเรืองภายใต้ประเทศหนึ่งประเทศเดียว

(3) สร้างสัมพันธไมตรีระหว่างสาธารณรัฐอินโดเนเซียกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะ ประเทศใน เอเชีย และ แอฟริกา โดยให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และให้ความร่วมมือในการสร้างโลกเสรีพ้นจากลัทธิจักรพรรดินิยมและลัทธิอาณานิคม นำไปสู่สันติภาพอันสมบูรณ์

เห็นได้ชัดว่าหลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญปี 1954 ซึ่งซูการ์โนเรียกร้องให้นำมาใช้อีกครั้งหนึ่ง ก็คือ การขจัดลัทธิจักรพรรดินิยมและระบอบการล่าเมืองขึ้น ซึ่งเป็นหลักการสำคัญส่วนหนึ่งในทัศนะแห่งอุดมการทางการเมืองของซูการ์โน

นอกจากประชาธิปไตยนำวิถีของซูการ์โนจะรวมเอาความคิดในเรื่องเป็นปฏิปักษ์ต่อระบบจักรพรรดินิยมและระบอบการล่าเมืองขึ้นแล้ว Guided Democracy ยังมี หลัก การ ใน เรื่อง สังคม นิยม อีก ด้วย หลักการอันนี้จะเห็นได้ว่าได้มีรวมอยู่ในคำประกาศทางการเมือง (Political Manifesto) ซึ่งมีหลักการห้าประการนั้นแล้ว คือ Indonesian socialism and Guided economy นั้นเอง ลัทธิสังคมนิยมของอินโดเนเซียจะเป็นการต่อต้านนักจักรพรรดินิยมและต่อต้านการล่าเมืองขึ้นไปในตัวด้วย อันจะมีผลให้อินโดเนเซียมีระบอบสังคมนิยม

เป็นของตนเองไม่ซ้ำแบบใคร โดยอาศัยหลักปฏิบัติโกทอง-โรยอง (โดยความเฉลียวฉลาดและความยุติธรรมของประชาธิปไตย) ซึ่งรับรองความสามารถทั้งหมดของประชาชนชาวอินโดเนเซีย สำหรับเศรษฐกิจนำวิถี หรือ Guided Economy นั้นเป็นสิ่งที่คู่กับประชาธิปไตยนำวิถี ซึ่งปรากฏอยู่ในมาตรา 33 แห่งรัฐธรรมนูญปี 1945 กล่าวว่าจะต้องจัดการเรื่องเศรษฐกิจโดยอาศัยหลักวิถีตามกรอบคร้ว รัฐจะควบคุมการผลิตซึ่งมีความสำคัญต่อประเทศและมีผลถึงการดำเนินชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ ผืนแผ่นดิน น้ำ และ โลก ทรัพยากรอันสมบูรณ์ที่มีอยู่ รัฐจะควบคุมและทำให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชน การมีประชาธิปไตยนำวิถีของอินโดเนเซียทำให้อินโดเนเซียจำต้องมีระบบเศรษฐกิจที่ไม่เหมือนกับประเทศอื่น

สำหรับ National Pride หรือความภาคภูมิใจในชาติตนนั้นเป็นองค์ประกอบอีกอันหนึ่งของประชาธิปไตยนำวิถีก็คือความเชื่อที่ว่าอินโดเนเซียเป็นชาติใหญ่อันดับ 5 ของโลก เป็นที่ประชุมบันดุง ซึ่งถือว่ามีความสำคัญทางการเมือง และเป็นประเทศที่มีอำนาจในทางทหาร และมีอิทธิพลอันสูงส่ง เป็นประเทศผู้นำของชนชาติที่กำลัง

พัฒนาและเป็นตัวแทนในการเป็นปากเป็นเสียงต่อต้านลัทธิอาณานิคม เพราะฉะนั้นประชาธิปไตยนำวิถีของอินโดเนเซียจึงหมายถึงการที่อินโดเนเซียจะต้องรักษาความกึกของชาติในท่ามกลางการชักนำไปทางขวาหรือทางซ้าย ซึ่งปัจจุบันได้เริ่มรู้จากโลกแห่งความอลหม่านนี้ ในขณะที่ก้าวต่อไปเพื่อความเป็นระเบียบใหม่ด้วยการรวมกำลังให้เข้มแข็งบนหลักการของโกทอง-โรยอง ซึ่งจะทำให้อินโดเนเซียมีลักษณะเฉพาะตนเอง

องค์ประกอบดังกล่าวได้รวมอยู่ในทัศนะทางการเมืองอันเป็นรูปแบบประชาธิปไตยนำวิถีของซูการ์โน เขาอธิบายแนวทัศนะอันนี้ว่า "Guided Democracy is the family system without the anarchy of liberalism, without the anarchy of dictatorship" ซึ่งเห็นได้ชัดจากองค์ประกอบของประชาธิปไตยนำวิถีว่า หลักการสำคัญก็คือประชาธิปไตยนำวิถีเป็นระบอบกรอบคร้วที่ขึ้นอยู่กับหลักปฏิบัติโกทอง-โรยอง คือ การร่วมมือซึ่งกันและกัน และ Musfarah—Mufakat ซึ่งหมายถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันด้วยการตกลงปรึกษาหารือกัน ทั้งนี้ จากหลักของโกทอง-โรยอง และ Musfarah—Mufakat นี้เอง ทำให้ไม่จำเป็นต้องมีการ

ออกเสียงลงคะแนนให้เป็นไปตามขบวนการแบบในระบอบประชาธิปไตยตะวันตก เพราะหลักการอันนี้ก็เท่ากับการตกลงร่วมมือกันเองด้วยการยอมรับอย่างเต็มใจ นี่คือลักษณะที่ปรากฏอยู่ในประชาธิปไตยนำวิถีของซูการ์โน เขาอธิบายหลักการอันนี้ต่อองค์การสหประชาชาติเมื่อวันที่ 30 กันยายน 1960 ไว้ดังนี้

"Deliberation should be held in such a way that there is no contest between opposing points of view, no resolution and counter resolution, no taking of sides, but only a persistent effort to find common ground in solving a problem. From such deliberation there arises a consensus, a unanimity, which is more powerful than a revolution force, though by a majority of votes, a resolution perhaps not accepted or perhaps resented by the minority."

โดยหลักการดังกล่าว ซูการ์โนได้นำมาผนวกเป็นประชาธิปไตยนำวิถี และเสนอเข้ามาเป็นข้อแก้ไขปัญหาคัดแย้ง และความยุ่งยากทางการเมืองของอินโดเนเซียในขณะนั้น โดยยุบรัฐสภาเสีย แล้วจัดตั้งสภาที่ปรึกษาแห่งชาติขึ้นมาแทนโดยมีตัวเองเป็น

ประธาน และจัดตั้งรัฐบาลจากทุกพรรค รวมทั้ง พรรคคอมมิวนิสต์ ด้วย จึงเป็นที่เห็นได้ชัดว่า การใช้ประชาธิปไตยนำวิถีของซูการ์โน ได้ทำให้เขาเข้าครอบครองอำนาจเข้มแข็งยิ่งขึ้น และได้ใช้บทบาททางการเมืองอย่างกว้างขวาง นอกจากนั้น ยังทำให้พรรคคอมมิวนิสต์อินโดเนเซียเริ่มมีบทบาทในการเมืองอินโดเนเซียมากขึ้นทุกขณะ และสร้างความลำบากใจให้แก่รัฐบาลทั้งแก่นั้มา และในที่สุดได้กลายเป็นสิ่งซึ่งพิสูจน์ให้เห็นความถูกต้องในแนวทัศนะเรื่องประชาธิปไตยของซูการ์โนด้วย

อิทธิพลและปัจจัยที่ก่อให้เกิดประชาธิปไตยนำวิถี

มีเหตุผลที่เป็นไปได้หลายประการซึ่งสนับสนุนการนำเอาประชาธิปไตยนำวิถีของซูการ์โนมาใช้ในอินโดเนเซีย อิทธิพลและปัจจัยสนับสนุนต่อไปนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจทัศนะแห่งอุดมการทางการเมืองเท่าที่เป็นอยู่ในอินโดเนเซียได้ โดยเฉพาะอุดมการทางการเมืองของซูการ์โน กับประชาธิปไตยนำวิถีที่กล่าวมาแล้วนั้น ปัจจัยเหล่านั้นมีดังนี้

ปัจจัยทางประวัติศาสตร์

1. การปฏิบัติของอินโดเนเซียเพื่อ

เรียกร้องเอกราชต้องเสียเลือดเนื้อชาวอินโดเนเซียไปไม่น้อย ทำให้เกิดความรู้สึกที่ว่า การปฏิวัติเป็นพลังอันสำคัญแห่งอุดมการณ์ของชาติที่สำคัญอันหนึ่งที่ช่วยให้อินโดเนเซียดำรงอยู่ได้

2. ขบวนการชาตินิยมที่เกิดขึ้นไม่แยกตัวกัน ได้อย่างแน่นเหนียวและสามารถดำเนินการได้ตามโครงการอย่างเข้มแข็งเลย

3. ความขัดแย้งภายในและการกบฏในภาคต่าง ๆ นั้นเองที่ทำให้เกิดความต้องการที่จะได้ผู้นำที่เข้มแข็งและสามารถรวมตัวกันได้

4. อินโดเนเซียขาดความสามารถที่จะสร้างรัฐบาลที่เข้มแข็งในระบอบรัฐสภา จึงนำไปสู่ความล้มเหลวผิดหวัง ในการนำเอาประชาธิปไตยแบบตะวันตกมาใช้

5. กองทัพบกอินโดเนเซียไม่สามารถรวมตัวกันเองเพื่อเสนออุดมการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้องเหมาะสมได้

ปัจจัยทางสังคม และภูมิศาสตร์

1. อินโดเนเซียประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติ หลายภาษา หลายศาสนา และหลายลัทธิธรรม ซึ่งทำให้ไม่อาจรวมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในค่านิยมความคิดอย่างที่มีคำกล่าวประจำชาติอินโดเนเซียว่าเป็น "Unity in Diversity"

2. หมู่บ้านของอินโดเนเซียเป็นเหตุผลอันหนึ่งที่มีลักษณะสนับสนุนความคิดเรื่อง Guided democracy เป็นอย่างดี นักเขียนชาวอินโดเนเซียผู้หนึ่งกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า

"All important element within the village participate in a meeting (Mufarah) where all discussion are achieved not by majority rule, but by process of talking things out until or common understanding is reached (Mufakat) which is subsequently carried into effect under collective authority."

3. ระบอบอาณานิคมของฮอลันดาซึ่งเป็นแบบพ่อปกครองลูก อาจจะได้ปูพื้นฐานและมีอิทธิพลต่อประชาชนของอินโดเนเซียให้ยอมรับความคิดในเรื่องการมีผู้นำ

ปัจจัยในด้านตัวบุคคล

1. ซูการ์โนได้รับอิทธิพลจากฝ่ายคอมมิวนิสต์อย่างมาก และยังคงยึดซึ่งระบอบอาณานิคมของตะวันตก จึงต้องการปรับแนวความคิดใหม่ ๆ มาใช้กับอินโดเนเซียแทนที่จะยอมรับระบอบของตะวันตกซึ่งซูการ์โนไม่มีความนิยมนับถือเลย

2. การที่ซูการ์โนนำเอาความคิดที่ได้

รับอิทธิพลจากคอมมิวนิสต์มาใช้นั้น ก็โดยจุดมุ่งหมายที่จะสร้างความสามัคคีในหมู่ชาวจีนโคเนเซียภายใต้การนำของเขานั้นเอง

3. รัฐธรรมนูญปี 1945 เท่ากับมอบอำนาจให้ซูการ์โนอย่างกว้างขวางจนในที่สุดวางตัวเป็นกลางไม่ได้เท่ากับการใช้อำนาจในการเรื่องประชาธิปไตยนำวิถีเป็นเครื่องมือสำหรับสร้างสมอำนาจของตนยิ่งขึ้น โดยการนำเอาระบบครอบครัวมาอธิบายแทน

ปัจจัยด้านการเมือง

1. พรรคฝ่ายค้านของอินโดเนเซียไม่ได้คัดค้านความกึกของซูการ์โนที่ให้กลับมาใช้รัฐธรรมนูญปี 1945 และการใช้ประชาธิปไตยนำวิถีของซูการ์โนทำให้อำนาจของพรรคการเมืองเหล่านี้ลดน้อยลงเกินกว่าที่จะสามารถควบคุมการใช้อำนาจของประธานาธิบดีซูการ์โนได้

2. รัฐธรรมนูญปี 1945 เท่ากับมอบอำนาจให้ซูการ์โนทั้งหมด ทำให้การดำเนินการเมืองอยู่ที่ซูการ์โนเพียงคนเดียว

3. แนวความคิดใหม่ ๆ ที่พยายามหาทางแก้ไขความยุ่งยากทางการเมืองของอินโดเนเซีย ทำให้ต้องประสบกับปัญหาอันยุ่งยากมากมาย ประกอบกับการแข่งขันทางการเมือง ระหว่าง ชัคคา กับซูการ์โน นั้นไม่

สามารถชนะซูการ์โนได้ เลยทำให้ความกึกในเรื่องประชาธิปไตยนำวิถีถูกนำมาใช้ได้ง่ายขึ้น

ปัจจัยอันเกิดจากความล้มเหลวในประชาธิปไตยระบบรัฐสภาอันไร้ผลในอินโดเนเซีย

1. ประชาธิปไตยแบบรัฐสภาไม่สามารถแก้ปัญหาขั้นพื้นฐานของอินโดเนเซียได้ จะเห็นได้ว่า ประชาชนของอินโดเนเซียส่วนน้อยเท่านั้นที่มีปฏิกริยาต่อการแบ่งแยกกันเองของพรรคการเมืองใหญ่ ๆ ในอินโดเนเซีย

2. กล่าวได้ว่า ประชาธิปไตยซึ่งต้องมีการแข่งขันกันแบบตะวันตกนั้น ในทัศนะของผู้นำอินโดเนเซียยังเห็นว่าจะนำมาใช้ไม่ได้ในประเทศของตน พรรคคอมมิวนิสต์ซูการ์โน และกองทัพบก ซึ่งเป็นศูนย์อำนาจและอิทธิพลไม่นิยมประชาธิปไตยที่ต้องมีการแข่งขันกัน ซูการ์โนเองก็ไม่แน่ใจว่า ระบบดังกล่าวจะสนับสนุนนโยบายชาตินิยมของตนได้เพียงใด

3. ความคิดในเรื่อง Mujafarah—Mufakat เป็นสิ่งขัดขวางประชาธิปไตยแบบรัฐสภา เพราะหมู่บ้านมีผู้แทนที่ขาดสิทธิในการ ทั้ง พรรคและออกเสียงลงคะแนน ตามแบบขบวนการประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

4. ในประการสุดท้าย ถ้าหากประชาธิปไตยแบบรัฐสภาจะถูกนำมาใช้ในอินโดเนเซีย อำนาจทั้งหลายก็คงหนีไม่พ้นมือของซูการ์โนไปได้อีกนั่นเอง เพราะเหตุว่าเป็นที่นิยมและมีอำนาจอย่างกว้างขวางแล้วในระบอบนั้น ซูการ์โนคงต้องดำรงอำนาจของพรรคอื่นไว้ตลอดเวลา เพราะฉะนั้นประชาธิปไตยแบบรัฐสภายังไม่ถูกนำมาใช้ในอินโดเนเซียอีก

บัจจยักกล่าวทั้งหมดแสดงให้เห็นชัดว่า เป็นสิ่งที่เป็นไปได้อย่างแน่นอนในช่วงระยะเวลาเหล่านั้นที่อุดมการณ์เรื่องประชาธิปไตยนำวิถีของซูการ์โนได้เป็นที่ยอมรับเอาไปใช้ อย่างเป็น เหตุเป็น ผล โดย การสนับสนุนจากสภาพการณ์และบัจจยักที่สนับสนุนอย่างเต็มที่ในขณะนั้น

สรุปและวิจารณ์

อุดมการณ์ในเรื่องประชาธิปไตยนำวิถีของซูการ์โนเท่าที่กล่าวมาทั้งหมด กล่าวช่วยให้เห็นลักษณะบางประการที่มีอยู่ในอุดมการณ์ทางการเมืองของเขา สิ่งซึ่งควรนำมาพิจารณาในเรื่องนี้ ก็คือ บทบาทของการปฏิวัติ การเรียกร้องความสามัคคีในชาติ บทบาทของประชาธิปไตยตะวันตกทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ บทบาทของ

ลัทธิมาร์ก และลักษณะของชาตินิยม สิ่งเหล่านี้ จะเป็น หัวข้อ สำหรับการ พิจารณา อุดมการณ์ทางการเมืองของซูการ์โน

บทบาทของการปฏิวัติ สำหรับอินโดเนเซียนั้นถือว่า การปฏิวัติเป็นวิถีทางที่นำไปสู่ความรุ่งเรืองของประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม การปฏิวัติดังกล่าวของอินโดเนเซียนั้นหาได้มีการผสมผสานที่ดีพอกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้สำหรับอินโดเนเซียไม่ จุดเร่งเร้าของการปฏิวัติขึ้นอยู่กับความเร่งเร้าของความเป็นนักพูดของซูการ์โน และกล่าวอย่างหนักไปในทางการเมืองมากกว่าที่จะมุ่งหมายรวมเอาค่านิยมเศรษฐกิจเข้าไว้ด้วย นี่เป็นผลอันหนึ่งซึ่งแม้จะมีการปฏิวัติ แต่ก็ทำให้เศรษฐกิจของอินโดเนเซียมิได้ก้าวหน้าไปได้เท่าที่ควร การไร้สมรรถภาพของรัฐบาลในประเทศที่กำลังพัฒนา ก็คือการที่ไม่อาจแสวงหาความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายแห่งอิสรภาพที่ได้รับมา การที่ไม่สามารถรวมความสามัคคีจากกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ กลุ่มศาสนา และอุดมการณ์ต่าง ๆ ที่แตกแยกกันอยู่ และประการสุดท้ายก็คือความไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงการรุกรานที่มีมาจากภายนอกด้วย อินโดเนเซียทำได้แก้ปัญหาลำเนาให้หมดไปได้ไม่ ขบวนการที่กอบกู้อิสรภาพได้สำเร็จก็ทำได้ประสบผลสำเร็จใน

การแก้ปัญหาความขัดแย้งภายในให้ลุล่วงไปได้แต่อย่างใด แม้การเผชิญหน้ากับมาเลเซียก็เป็นจุดเร่งเร้าในการปฏิวัติของอินโดเนเซีย ซึ่งถ้ามองในทัศนะตามทฤษฎีของ Machiavelli แล้วแนวความคิดในเรื่องปฏิวัติเหล่านี้ ก็คือจุดมุ่งให้เกิดการเสียสละและสามัคคีในหมู่ประชาชนของประเทศ ซึ่งกรณีของอินโดเนเซียนั้นแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นก็เป็นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และถ้าจะกล่าวถึงสภาพการณ์ของอินโดเนเซียขณะนั้น ก็อาจชี้ให้เห็นได้ว่าการกลับไปสู่จิตใจแห่งการปฏิวัติ และสภาพการณ์ของการปฏิวัติเหล่านั้น ก็คือ การกลับไปสู่ระบบที่โอนอำนาจให้กับประธานาธิบดีอย่างมั่นคงและกว้างขวางยิ่งขึ้นนั่นเอง

การเรียกร้องความสามัคคีในชาติ สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งได้รับอิสรภาพมาใหม่ ๆ นั้นความจำเป็นในการรวมความเป็นปึกแผ่นของชาติอาจมองได้สองลักษณะคือ การรวมความเป็นปึกแผ่นในระหว่างกลุ่มเชื้อชาติ คนกลุ่มน้อยและกลุ่มศาสนาประการหนึ่ง กับ การรวบรวมรวมความเป็นปึกแผ่นในด้านการเมืองและความคิด ในอุดมการณ์ของคนในชาติให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอีกประการหนึ่ง กรณีของอินโดเนเซียเห็นได้ชัดว่า กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่ม

ศาสนาและกลุ่มที่มีภาษาแตกต่างกันในประเทศนี้มีรวมอยู่จำนวนมากจนเรียกได้ว่าเป็น Unity in Diversity แต่ประธานาธิบดีซูการ์โนก็พยายามสร้างความสามัคคีแก่กลุ่มเหล่านี้ด้วยการรวมพรรคต่าง ๆ เข้ามาเป็นรัฐบาลผสม และในขณะเดียวกันก็เร่งเร้าด้วยคำพูดของตนให้ประชาชนยอมรับด้วยการเสนออุดมการณ์ของเขา เช่นคำว่า NASA KOM ซึ่งรวมเอากลุ่มใหญ่ ๆ ทั้งสามคือ กลุ่มคอมมิวนิสต์ กลุ่มศาสนา และกลุ่มชาตินิยม รวมทั้งกลุ่มทหารด้วย (NASA KOM-MIL) ในระยะห้าปีที่ผ่านมาเขากล่าวถึงความจำเป็นในการให้ความร่วมมือ (Gotong-Royong) ระหว่างทุก ๆ กลุ่มอีกด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการแข่งขันกันเองในระหว่างกลุ่มต่าง ๆ หากจะมองให้ลึกซึ้งลงไปแล้ว บ้างก็บ่งชี้เบื้องหลัง การเรียกร้องความสามัคคีในอุดมการณ์นี้ น่าจะมีความซับซ้อนในตัวมันเองอยู่เช่นกัน ประการหนึ่งก็คือ อิทธิพลของลัทธิมาร์ก ซึ่งเข้าไปมีส่วนในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองแก่ซูการ์โนด้วย ในเมื่อเป็นที่ปรากฏว่าเขาเสนอให้ใช้ประชาธิปไตย นำวิถีภายหลัง การเยือนจีนคอมมิวนิสต์ ประการที่สองก็คือ เหตุผลส่วนตัวของซูการ์โน ที่ต้องการ แสวงอำนาจโดยไม่มีฝ่ายใก้มาแข่งขันกับตน ประกอบกับ

ระยนั้นกลุ่มทหารซึ่งมีอำนาจและอิทธิพล โดยปริยายแล้วนั้นหาได้คำนึงถึงคุณค่าและการร่วมบทบาททางการเมืองอย่างเต็มที่ไม่ ทั้งขณะนั้นชูการ์โนแสวงหาความสามัคคีในระหว่างกลุ่มผู้นำชาตินิยมทั้งหลาย เป็นการสนับสนุนความจงรักภักดีให้แก่ตนอีกด้วย ประการสุดท้าย หากจะคำนึงถึงปรัชญาของ Machiavelli ด้วยแล้วจะเห็นว่า การเรียกร้องความสามัคคีในชาติของรัฐบาลนั้นเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะกักกันความเติบโตของพรรคฝ่ายตรงข้ามซึ่งไม่ยอมรับปรัชญาของตน ทั้งจะเห็นได้จากการไม่เห็นด้วยของพรรค Musjummi, Socialist ของอินโดเนเซียในระยะนั้น

บทบาทของประชาธิปไตยตะวันตกในอินโดเนเซียนั้นมิได้ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเลย ผลอันนั้นนำไปสู่การใช้ประชาธิปไตยนำวิถีของชูการ์โน ซึ่งเป็นระบบครอบงำที่ไม่พึงประสงค์ต่อการเป็นเผด็จการ เห็นได้ว่า การนำประชาธิปไตยนำวิถีมาใช้ในลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้อุคมการทางการเมืองเพื่อแสวงหาอำนาจให้ตนเองมากกว่า ในเมื่อหลักการของเขาชี้ให้เห็นว่าขึ้นอยู่กับ การตกลงยอมรับโดยเอกฉันท์ (Musjawarah Mufakat) ซึ่ง ตรง กัน ข้าม กับ ขบวนการประชาธิปไตยแบบตะวันตก ทิศนะของ

ชูการ์โนต่อประชาธิปไตยนำวิถีของเขายังถือว่ามิใช่ของใหม่อย่างแท้จริง แต่เกิดขึ้นจาก ความ สามารถ ใน การใช้ ความ คิด ใน เรื่องนี้ตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา แม้ในสุนทรพจน์ของชูการ์โนเมื่อปี 1945 ซึ่งเรียกร้องให้ใช้หลักบัญญัตินั้น เขาก็ยังพูดถึงความจำเป็นที่จะต้องต่อสู้อย่างมั่นใจซึ่งยังคงเรียกว่าเป็น “ความเป็นเอกฉันท์ยิ่งขึ้นของคณะผู้แทน” ในที่สุดจึงกล่าวได้ว่าการกักกันประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาของชูการ์โนนั้นเห็นได้ชัดว่าเพื่อใช้ประชาธิปไตยนำวิถีของเขาเป็นเครื่องมือสำหรับการรวมอำนาจทั้งหมดเข้าไว้เป็นของตนเอง

เกี่ยวกับบทบาทของลัทธิมาร์กนั้น ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อความคิดของชูการ์โนด้วยไม่น้อยเลย และชูการ์โนก็ให้สังคมนิยมในทัศนะของเขาเข้าไปมีบทบาทสำคัญในอุคมการทางการเมืองของเขาด้วย เขาให้ความคิดว่า สังคมนิยมของอินโดเนเซียนั้นเป็นการผสมผสานกันอย่างยอดเยี่ยมของสังคมนิยมตะวันตกกับหลักการของอินโดเนเซียในเรื่องการร่วมมือ (Cotong-Royong) ซึ่งจะทำให้เกิดสังคมที่เป็นสังคมนิยมอย่างแท้จริงตามแบบฉบับเฉพาะของอินโดเนเซีย การเสนอทัศนะดังกล่าวน่าจะมาจากความ

เติบโตของพรรคคอมมิวนิสต์ประการหนึ่ง กับประสบการณ์ที่ซูการ์โนได้รับเมื่อไปเยี่ยม เวียดนามคอมมิวนิสต์ด้วย ที่ได้นำไปให้เกิดอิทธิพลแก่ความคิดของเขาในเรื่องสังคมนิยมของ อินโดเนเซีย ในประการสุดท้าย การแสวงหาอุดมการที่เป็น ของ ตนเอง ก่อให้เกิด ความพยายามที่จะสร้างสังคมนิยมที่เป็น ของชาติ ตนเสนอให้แก้ปวงชนของประเทศ ทั้ง จะเห็นได้ว่า ซูการ์โนเสนอความคิดเรื่อง สังคมนิยมของเขาเป็นอุดมการที่รวมอยู่ใน ประชาธิปไตยนำวิถี โดยการอ้างประเพณี การดำรงชีวิตของชาวบ้านที่มีอยู่เพื่อพิสูจน์ ว่า สังคมนิยมเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วโดยธรรมชาติของประเทศอินโดเนเซีย

การพิจารณาเกี่ยวกับอุดมการทางการเมืองของ ซูการ์โน ในข้อสุดท้าย ก็คือ ลักษณะบางประการในเรื่องชาตินิยมที่มีอยู่ในอินโดเนเซีย อินโดเนเซียนี้หมายรวมถึงขอบเขตของสุมาตราและอิเรียนเข้ามามีด้วย หลักการแห่งบังญกัตเป็นลักษณะของ ชาตินิยมอินโดเนเซียซึ่งจะก่อให้เกิดสากลนิยมตามมา ซูการ์โนให้ความสำคัญแก่ชาตินิยมในอุดมการของเขาในเรื่องประชาธิปไตยนำวิถี ซึ่งเห็นได้ว่า เขากล่าวถึงอินโดเนเซียในฐานะเป็นผู้นำของชาติที่กำลังพัฒนาและชาติที่กำลังตื่นตัว (A New

Emerging Force.) เป็นชาติที่ใหญ่เป็นที่ 5 ของโลก เป็นที่ประชุมมั่นคงซึ่งมีความสำคัญมากในการเมืองและอื่น ๆ ประการที่สอง นั้นซูการ์โนยังอ้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของชาติ เป็นส่วนหนึ่งแห่งประกาศทางการเมืองซึ่งวางหลัก 5 ประการไว้ (USDEK) และใน ประการที่สามได้กล่าวถึงอันตรายจากลัทธิจักรพรรดินิยมซึ่งก่อให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีความสามัคคีมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านการเมือง เชื้อชาติและกลับไปสู่จิตใจแห่งการปฏิบัติเพื่อเป็นปฏิปักษ์ต่อลัทธิจักรพรรดินิยมนี้ด้วย

กล่าวโดยสรุปแล้ว ปรัชญาของซูการ์โน ประกอบด้วย ลัทธิ ชาตินิยม ศาสนา และการวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์แห่ง ลัทธิมาร์ก ลัทธิไตรราษฎร์ ผู้นำต้องพูดให้ประชาชนฟัง และต้องฟังประชาชนพูด นี่คือประชาธิปไตยนำวิถี ในทัศนะของซูการ์โน

โดยหลักการอันเป็นที่ยอมรับแล้วนั้น แนวความคิดในเรื่องประชาธิปไตยที่แท้จริง นั้น ขึ้นอยู่กับ หลัก การ ที่ว่า ไม่ว่ารูปแบบของการปกครองของรัฐบาลใดก็ตาม ถ้าวิถีการเมืองของการปกครองในระบอบนั้น ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีสิทธิเสรีภาพ ในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้อย่าง

เสร็จแล้ว รูประบอบการปกครองของรัฐบาลนั้นเป็นประชาธิปไตย ดังนั้น การตอบคำถามที่ว่า ประชาธิปไตยนำวิถีของชูการ์โนเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องแท้จริงหรือไม่ ในเมื่อลักษณะของมันเป็นการรวมอำนาจทั้งหมดอยู่ที่คนเพียงคนเดียว คือชูการ์โน และยังขึ้นอยู่กับหลักการที่ไม่ตรงกับขบวนการประชาธิปไตยแบบรัฐสภา เช่นที่เป็นอยู่ ซึ่งถ้าจะกล่าวว่า โคนันยักกล่าว อินโดเนเซียก็มีได้เป็นประชาธิปไตยที่แท้จริง ในท้ายที่สุดเราจะพิจารณาทัศนะของนายพลซูฮาโต ซึ่งโค่นล้มอำนาจของประธานาธิบดีชูการ์โนลงในขณะนั้นได้ ในทัศนะเกี่ยวกับประชาธิปไตยนำวิถีนี้ ซูฮาโตกล่าวว่า

“การปกครองของอินโดเนเซียเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตย ไม่มีผู้นำหรือเผด็จการปกครองประเทศ ที่เข้าใจกันว่าชูการ์โนเป็นผู้นำมีสิทธิทำทุกอย่างได้ตามอำเภอใจนั้นเป็นความเข้าใจผิด แม้ชูการ์โนไม่ต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรก็จริง แต่ทุกอย่างที่ชูการ์โนทำไปจะต้องเป็นไป

ด้วยความเห็นชอบ หรือเป็นไปตามมติของรัฐสภาของชาติ คำว่าที่ประชุมรัฐสภาแห่งชาติของอินโดเนเซียนั้นหมายถึงคณะบุคคลซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มต่าง ๆ หรือนัยหนึ่งเป็นสมาชิกสภาสูงตามความหมายของอินโดเนเซีย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายของประเทศ เมื่อคณะบุคคลดังกล่าวมีความเห็นอย่างไร ประมุขของประเทศต้องปฏิบัติตามความเห็นของคณะบุคคลที่กล่าวนี้”

ทัศนะดังกล่าวนี้ ผู้นำอินโดเนเซียได้นำมากล่าวอ้างยืนยันความเป็นประชาธิปไตยของอินโดเนเซีย เช่นเดียวกับที่ทุกประเทศอ้างว่า ประเทศของตนเป็นประชาธิปไตย ดังนั้น ประชาธิปไตยนำวิถีของชูการ์โนจะเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องหรือไม่นั้น จึงเป็นเรื่องที่ต้องนำไปวิเคราะห์เองว่า ในความเป็นจริงทั้งในด้านนิติบัญญัติและพฤตินัยนั้น ประชาธิปไตยนำวิถีตามอุดมการณ์ทางการเมืองของชูการ์โนนั้นเป็นประชาธิปไตยที่ถูกต้องแท้จริงแค่ไหน เพียงไร

รายชื่อหนังสือประกอบการเรียนเรื่อง

1. Government of Asia	Herbert Feith.
2. The Decline of Constitutional
Democracy in Indonesia.	Herbert Feith.
3. Politics of the Developing Nations.	Fred R. Vondermeden.
4. The Role and Themes of Ideology System
in Burma, Indonesia and Malaysia.	Fred R. Vondermeden.
5. Political Changes in Underdeveloped
Countries Nationalism and Communism.	John N. Husky.
6. The Eight Makers of South East Asia.	Williard A. Hanna.
7. Major Government of Asia.	M.T. Kahin.
8. The Year of Self—Reliance—1945—1965	Sukarno's speech.
9. Our Struggle will be Victory	Sukarno's speech.
10. Constitution of the Republic of Indonesia 1945.	
11. ชูการ์โนกับอินโดเนเซีย	สมกิต มณีวงศ์
12. อินโดเนเซีย	จุลสารสำนักข่าวสารอินโดเนเซีย
13. กอตันร์รอบโลก	น.ส.พ. สยามรัฐ
14. น.ส.พ. สยามรัฐรายวัน และฉบับสัปดาห์วิจารณ์	